

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 16 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 . . .		Fél évre . . . 8 . . .	
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .		Negyed évre . . . 4 . . .	
Egy óra . . . 1 . . .		Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

A Liga.

V. Közlemény.

Visszatérek a szövetségeseknek a Prot. Lapban közölt felhívása és az azt kommentáló hírlapi közlések bírálatára, már itt jelezvén azt a nagy különbséget: a mi a két közlemény közt létezik, mert míg a „Debreczen” közlését a krónikairó higgadt, tárgyilagossá tolla írja, addig a Prot. Lap közlésének az erős, polemikus hang adja meg a jelleget.

Értekezésem ezen részében azt a sorrendet fogom követni, a mit a kritikám tárgyául szolgáló közlemények elem szabnak.

Első kérdés, mit felvetek, az, hogy akik a debreczeni református egyházzal kapcsolatba hozni kívánt, a debreczeni református gyülekezet hitéletét érintő bármely szövetséget akarnak létesíteni, a presbyteri egyház szervezet értelménél fogva tehetik-e, jogosultak-e ezt tenni az egyház hivatalos presbyteriális kormányzatán kívül, annak hozzájárulása nélkül; sőt amint a fennforgó esetben látjuk — egyenesen annak ellenére, annak szándékos mellőzésével és egyáltalában másként mint úgy, hogy az eszme, ha kívülről születik is meg, a mozgalom megindítására, vagy legalább a megindításhoz való hozzájárulásra — kikéressék annak a presbiteriumnak határozata, melyet ennek az egyháznak a tagjai, ez a gyülekezet, a zsinati törvények alapján, a presbyteri rendszer szellemében végrehajtott törvényes választás útján, törvényadta joguk törvényes gyakorlásával ezen egyház kormányzatának élére elhívtak.

A zsinat — presbyteri rendszer egyik főposztulátuma épen az, hogy az egyháztól eredetnek, az egyházhoz tartozónak, az egyház neve alatt léteznek csupán és kizárólag az tekinthetők, ami a zsinati törvények alapján, annak szellemében és értelmében elhivatott egyházi képvisellettől ered, mert ez a képviselő van rendeltetve és jogosítva mindnyájunk nevében — mint egyház — megnyilatkozni.

Az egyházi konfessziók, az egyházi hitélet stb. kérdése nagyon szub-

tilis dolog, amely extravaganciákat nem tűr. Egyesületeket az egyház kebelében, az egyház ingerentiája mellőzésével egyes egyháztalagok, sem többen, sem kevesebben nem alkothatnak. Oly posztulátuma ez az egyháznak, aminek föltétlenül kell az egyház minden hívének, míg annak kebelében akar maradni — alkalmazkodni.

A nem alkalmazkodás, az egyháztól külön váltan működés igenis újítást, szektáskodást, independizmust jelent. Előismerem, joga van hozzá mindenkinek. Joga ahhoz is, hogy az új eszméknek magát az egyházat igyekezzenek megnyerni. De ha meg nem nyerte, akkor a konzekvencia nem lehet más, mint a kilépés.

Az egyházi szubtilis fogalmak nem tűrik, hogy egyházi — bármiféle szövetségeket az egyház nélkül — az állami kormány jóváhagyásának erejére támaszkodva — lehessen létesíteni. Isten őrizzen minden ilyen kísérlettől. Isten őrizze reformált vallásunk féltve őrzött szabadsági jogait minden ilyen kombinációtól.

Nem az, hogy magunknak volna szabad ezt a veszedelmet felekezetünkre zudítani, vagy oda zudítását provokálni, sőt inkább minden erőnkkel — azt az őserőt, mely a legnagyobb megpróbáltatásokban is megmutatta hatalmát — kellene, még ha kívülről jönne is ilyen kísérlet, annak ellene szegzeni.

Nagyobbfoku tévedésről egyhamar nem értesültem, mint a Ferenczy Gyuláé, aki a febr. 16-iki konferencián — a konferenciáról szóló tudósítás szerint, annak a vélekedésének adott kifejezést, hogy a kálvinista egyház kebelében, a presbiterium tudta és hozzájárulása nélkül, minden egyháztagnak joga van olyan egyházi szervezetet alakítani, amilyet akar. Ez neki is természetes és emberi joga. Mert ez a joga megvan, azért kálvinista.

E felfogás lényegére már megadtam a feleletet fennebb. Itt csupán ennyit: nem azért kálvinista Ferenczy Gyula, mintha joga volna az egyház hozzájárulása nélkül tetszése szerinti szövetségeket formálni, mert ha ezt a teóriát inpraxi próbálná érvényesíteni, könnyen eljuthatna oda, hogy kitéssék az egyház kebeléből, hanem kálvinista azért: mert a kálvini hitel-

veket vallja és reformátusnak nevezheti magát azért, mert az ez idő szerinti „református” névvel nevezett valásfelekezet elveit követi.

Ez természetesen nem zárja ki, hogy ha neki az volna a belső meggyőződése, hogy ez a vallás újításokat, reformokat kíván, reformálhassa a református vallást; csak hogy amennyiben ehez az egyházat magát megnyerni nem tudná, többé ő nem református, hanem reformált református fogna lenni.

Én magam részéről azt vélem s hiszem, hogy gyülekezetünk óriás többségének ez a nézete — hogy egyházi egyesületet az egyház nélkül, egyesületet, amelyről Eröss Lajos bámulatos inkonzekvenciával így ír: „ehhez a hivatalos egyháznak sem mi köze, mert ez egészen társadalmi uton akar szabadon szervezkedni, hogy támogatására siessen az egyháznak és pedig az egyházi konfessziók szellemében” — ilyen egyesületet, mint egyházi egyesületet se a szövetségeseknek, se senkinek alakítani; ilyen szervezetet sem azzal a jelzővel, hogy „református”, sem mégkevésbé egy kifejezetten megjelölt egyház nevével így: „debreczeni református” szervezetet megjelölni; ezt a nevet a a liga számára fölvenni —: joga nincs; pusztán a címnek felvétele is, az egyház hozzájáruló megnyilatkozása nélkül, a jogtalanság címhasználatot tiltó törvényrendekezésebe ütköznék.

Ebből következik, hogy minden ilyen szövetség alakítására vonatkozó felhívás jogosulatlan. A kezdőpontnak az egyház megkérdezésének kell lenni.

Az ellen tehát, hogy az egyház megkérdezése és hozzájárulása nélkül alakult szövetség magát egyházi élet fejlesztésére és egyházi érdekek istápolására tolja fel és ajánlgassa támogatását és segítségét: a leghatározottabban tiltakoznunk kell, épen a mi egyházi egységünk sértetlen megóvása szempontjából és a presbyteriális rendszer legelemibb követelményei, parancsa folytán.

Tiltakoznunk kellene még akkor is, ha egyházunk, az ezen egyházat alkotó tagok törvényes megnyilatkozásával elhívott presbiteriumának kormányzása mellett, akár hitéleti, akár

könyörületességi, akár bármely más kérdésben, kívülről jövő támogatásra volna is szorulva. De nincs. Határozottan nincs. Ez az egyház, ez a gyülekezet a maga belső erejével és a maga tömérdek águ szerveivel, mindenkor megbirta, megbirta ma is s meg fogja bírni a jövőben is a reá néző s váró feladatokat.

Nem azt jelenti azonban ez, mint-ha az egyház elzárkóznék a jó szó, a megengedhető módon jövő segítség elöl. A viláért sem, szívesen veszi azt egyesektől és másoktól, sőt arra nem szűnk meg maga is buzdítani. De hogy kebelében — nála nélkül »amihez semmi köz e« — alakulhasson egy vallásfelekezeti szövetség, mely azt a jogot, mondjuk feladatot vindikálja magának, hogy az egyháznak akár hitéleti, akár más bármely ügyeire ingerentiát gyakorolhasson; magát a támogatás ürügye alatt beavatkozó társul feltölthassa: ilyen képtelenséget sem az egyház, de még más, a kevésbé szubtilis megítélés alá eső erkölcsi testület sem fog és fogna megengedni soha. Nem tűrné tehát a jogtalanul fe vett címnek használatát sem.

Mindenki egész természetesen találja ugyebár, miszerint ahhoz, hogy egy hitsorsosunk felajánlott klenódiáját vallásunk templomába elhelyezhesse s egy másik buzgó gyülekezeti tag templomában javításokat eszközöltesse: az egyház hozzájárulásának kinyerése szükségeltetik, amely nélkül a kegyes terv véghezvihető nem volna; hogyne kellene tehát ezt feltétlenül megkívánni ott, hol nem ilyen kisebb dolgokról van szó.

A jogosultság kérdésénél lehetetlen nem felelnem Eröss Lajos ellentmondásokból összefont cikkének egyikét passzusára.

A tervezett szövetséget a cikk az egyházkerületi értekezlettel méri össze, amely szintén nem kötötte magát az egyház ker. járszalagjára. Hát eltekintve attól, hogy a mondva csinált és a tárgy jelzésére feltétlenül nem alkalmas »értekezlet« névvel jelölt ezen intézmény, az egyházker. hivatalos tényezői kebeléből indult ki; és annyira távol állott az independentizmus minden gondolatától, hogy az intézmény elnökeül az egyházkerületi két elnök választotta meg; mert ezek egyike által, de okvetlen mindkettőjöknek az egyetértésével az a figyelemztetés adatott ki, hogy máskénti eljárással ne akarjanak az egyházkerület kebelében külön egyházkerületet alakítani, amiből nyilvánvaló, hogy amaz intézmény, meg az egyházkerület közt már a kiinduló pontnál megvolt s mégvan a legszorosabb összefüggés . . . mondom, ettől eltekintve, hogyan jut eszébe Eröss Lajosnak ezzel a minden ízében és teljesen egyházi alakulattal hasonlítani össze az ő

»társadalmilag szabadon szervezendő« szövetségét, »amihez az egyháznak semmi köz e« és amelynek alapszabály tervezete (tudtom szerint) úgy van kontemplálva (amit különben nyilván el is árul a cikknek a hajdu dorogiaknak belügyminiszteri jóváhagyással ellátott szabályzatára való hivatkozása) úgy van kontemplálva, hogy ez a **szövetség államkormányhatósági felügyelet alá helyezett egyesület lenne.**

Bocsánat, ez a két dolog egymással össze nem mérhető. És bocsánat, de én lelkelem és elmém minden erejével fognék az ellen mindenha védekezni, hogy az én feltve őrzött egyházm falai közé megengedjem a trójai lónak behurcolását; hogy megengedjem, miszerint az állam kormány felügyelet alá helyezett szövetkezés jöhessen létre, annak az egyháznak kebelében, amelynek minden ereje kezdettől máig, teljes függetlenségében van, amely függetlenségében rejlt ezen hatalmas erejével védte meg annyiszor a sötét időkben nemcsak magát, de édes hazánknak is szabadságát. Semmi okért, annál kevésbé holmi szereplési vágyakozásokért, ezt a debreczeni egyház, mely a kálvini egyház függetlenségének zászlaját mindenha elől vitte, önöknek megengedni nem fogja.

Azt mondja az Eröss Lajos cikke: Wolaffkanak s más ezer helyen szabad a katolikusoknak szövetséget alakítani, csak nekünk nem?

Hát nem venné azt észre Eröss Lajos, hogy ezzel az összehasonlítással teljesen levágta magának s szövetséges társai alatt a fát?

Hiszen ez az, a mit mi beszélünk, beszélünk a febr. 16-iki konferencián is, hogy t. i. ha az egyház kebelében, az egyházi élet terén akarunk valamit s nincs kizárva, hogy lehet valami jót és üdvöset is mint keresztül vihető akarni — tegyük, az egyházzal tegyük azt. Mert tetszik tudni, a katolikusoknál Wolaffka (pedig W. sem csak a maga szakálára dolgozik am) annyit jelent, mint nálunk az egyház, vagy ami egy: a presbiterium. (Igen mert tessék egyszersmindenkorra megjegyezni azt is, hogy úgy hangsúly okáért lehet »hivatalos« egyházzól, meg egyszerűen csak »egyházzól« szólni, de ez nem kettő, ez egy; egy a presbyteriális egyházszervezet törvényénél fogva, miszerint az »egyház« kifejezője, látható képe, cselekvő megnyilatkozása a presbiterium.)

Odaát, amit az ottani hierarchikus egyházszervezet mellett Wolaffka tesz, az egyházzogi szempontból annyi, mint amit itt a presbiterium tesz. Ott Wolaffka, itt a presbiterium képviseli az egyházat.

Jó éjszakát, Pantalon ur!

(Beföllegzett a Tiszáknak.)

A Sándor-utcai képviselőházban kellemetlen és heves összetűzés volt Rakovszky István és gróf Tisza István népképviselők között.

Tisza Istvánt, a befagyott Herbertet, érzékenyen érintették ama kritikák, melyekkel a koldussá lett Magyarországnak, züllött nemzeti erőnknek és erkölcsünknek a kriptáját, a duna parti Tisza-féle telkeken épült gothikus új országházat és annak építőit, felügyelőit bírálták.

A Tiszák-hagyatéka ez a kriptá, mely néhány tucat millióg rövidítette meg a telhetetlen és lelketlen Tisza-korszak koldusát, a szerencsétlen magyar nemzetet; de mely kriptá, mint azt Széll Kálmán miniszterelnök ur is elősmerte, alapjában elhibázott torz, célszerűtlen alkotás, mely még befejezteig milliókat fog felemészteni az elődi Tisza korszak koldus nemzetének, a magyarságnak verejtékes utolsó filléreiből.

A Tiszák telkén épült nemzeti kriptá fölött elhangzott kritikák a velőig felrázták a hatalom után még ma is görcsösen sóvárgó Tisza hadakat és a család Herbertje, Tisza István gróf pattant ki a képviselőház porondjára, védvén a nemzeti kriptát és a nemzeti kriptá építését vezető bizottság elnökének, néhai Tisza Lajos szegedi grofnak érdemeit, igazalmúságát, melyet — Tisza István gróf szerint — Rakovszky meggyanusított rágalmozott és hogy ez utálatos mestersége Rakovszkyknak.

E kikezdő támadásra Rakovszky sem maradt adós és egyike folyt le a legkellemetlenebb jeleneteknek. Tisza Istvánt még rendre is is utasította az elnök, utólag — a nagy zajban elhangzott, de a gyorsírók által jegyzésbe vett személyeskedve sértő kifejezésért. Rakovszky István, a ki pedig nem szokott megijedni a maga árnyékától, elégtételnek vette az elnöki rendreutasítást Tisza István gróf »jelenlegi helyzetét« tekintve; és a ház megítélésére bizta, hogy akkor, mikor Magyarország közönsége pénzt abban a bankban (a bpesti ipar- és kereskedelmi bank) elhelyezte, a melynek Tisza István gróf volt az elnöke, s ott az a pénz elvesztett, hogy akkor bir-e az a Tisza István gróf azzal a joggal, hogy ide álljon erkölcs-bíráskodni masok fölött?

Hát elősmérjük, hogy ezek súlyos szavak, amelyekre Tisza I. gf. »az orgyilkolásnál alábbvalónak« nevezte a politikai ellenfelet ily módon tenni el láb alól. Hát elősmérjük szép ez a kijelentés is, csak hogy a Tiszáknak e tekintetben nem lehet valami különös erkölcsbírói súlyú szavak, hisz a Tisza-korszak, az öreg Kálmán urék serege sem volt finnyás a politikai or-fegyverek megdöbentő eszközeiben . . . Ezen kijelentésekkel tehát tovább nem foglalkozunk, bizonyosan valamelyik vivóteremben elintéződik ez az »affér«. Hanem Rakovszky képviselőnek másik kifejezésére térünk vissza, mely méltó arra, hogy rávéssék, a bukott Tisza-korszak és bukott Tiszák mocsárba sülyedt sirkövere.

82761
55001
88101

E kalózkodó uralomnak a legtalálhatóbb sirfelirata ez az Rakovszkiáda:

— Vége a basáskodásnak! Nem felünk többé a Tiszáktól! Jó éjszakát, Pantalon ur!

Mert csakugyan ez az igazság, hogy a magyar nemzet megrontója, a Tisza had többé nem a rettenetes és — a gyöngék előtt — félelmetes, hatalmi erőszakában féktelen, irgalmat nem ösmérő sötétbrigád, hanem a bukott, madárijesztőnek még talán beillő Pantalon ur.

És mivel Debreczenti és tájékán is fonyadoznak, szagosodnak ilyen az erőszak hatalmából kikopott, haldokló Tiszavirágok, a kik még mindig nem akarják megérteni a jól kiderített és örökös bukás utolsó, halotti harangszavát, alkalmoszerűnek találjuk emlékebe idézni a sikerült végbucuszót:

— Vége a basáskodásnak! Jó éjszakát, Pantalon ur!

Ifjabb Móricz Pál.

Sírató.*

Jaj, de kiművelték ezt a magyar népet!
Jaj, de kiforgatott, jaj de művelt nép lett!
Árpád apánk ha most fel találna kelni:
Islenuccse, rá se tudna tán ismerni!

Rajta mi durva volt, legyalulták róla,
Rászoktatták sima, illedelmes szóra,
Világverő kardját kezéből kivették,
S jámbor ereklyének üveg alá tették.

Viharos felhő volt a haragja régen,
Reszkettek, amerre megdőrdült az égen,
Ma pedig erőtelj köd lett haragjából,
Köd, melyet minden, gaz fűtyörészve gázol!

Nem felimmár tőle senki ember fia,
Félve inkább neki kell meglapulnia!
Kiket egykor büszkén lábaihoz tört meg:
Holmi rongy népecskék mind fejére nőttek!

Vége van, vége van a régi magyarnak,
Nagy hatalmáról a hír régóta hallgat:
Ami volt, az elmúlt, mese lett belőle,
Egy-egy bus dalnok szól még csupán felőle!

Kiművelt erkölcsét nagy szomorun nézem,
Renyhe simaságán felázad a verem!
Inkább lenne kissé faragatlan, durva,
Csak régi erejét, csak azt látnám újra!

Csak még egyszer, ami vissza nem tér soha,
Rank virradna ismét dicső Matyás kora,
S kiknek a nevéül még maig is félnek:
Hunyadi, Kinizsi életre kelnének!

Nem vagyok már gyermek, éltem delét járom,
Gyáván pityeregni éppen nem szokásom,
De ha elgondolom, hogy belőlünk mi lett:
Nem fojthatom vissza forró könnyeimet!

Nem is én sirok tán, hanem valamelyik
Régen alvó ősem hullatja könnyeit,
Kinek szentelt porát az idő felturta,
S valami vándor szél a szemembe fujta.

Jakab Ödön.

* A debreczeni „Székely estén“ olvasta fel a a kiváló költő.

NAPI HIREK.

Kálvinista Tanárgyűlés Debreczenben.

A nemzeti közművelődés egyik leg-erősebb oszlopai, a nemzeti szellem egyik leghivatottabb, lelkes ápolói a magyar református tanárok, a kik f. évi április hónap elején országos nagy gyűlést tartanak Debreczenben, a melyen megalakítják és szervezik az országos református tanáregyesületet. Debreczen város kálvinista magyarsága örömmel fogadja az ősi falak között a magyar tanügy katonáit és hogy ezen fogadtatás minél testvériesebb legyen, lelkesen járul ahhoz. E végből helyi nagy rendező bizottság is alakul, melynek a holnapi alakuló gyűlésére Dóczy Imre elnök következő, külön is szétküldött meghívóban hívja meg a címzetteket:

Magyarország összes kálvinista közép-és felsőiskoláinak tanárai f. évi április 2-ik és 3-ik napjain városunkban nagy gyűlést tartanak. Ezen megalakítják és szervezik az országos tanáregyesületet, melynek idáig több mint 300 kálvinista tanár jelentkezett tagjául. Ezeknek Debreczenhez méltó fogadására a város társadalmának bevonásával egy nagy rendező bizottságot kívánunk alakítani, melynek f. évi márczius hó 4-én délután 4 órakor tartandó gyűlésére, a kolégium kis tanástermébe, kívül czimzettet teljes tisztelettel meghívja az országos református tanáregyesület helyi szervező bizottsága nevében Dóczy Imre elnök.

A szerkesztőségéből.

Ifjabb Móricz Pál, lapunk felelős szerkesztő, Szegedről hazaérkezett.

A király elismerése a debreczeni tanároknak.

Géressy Lajos tankerületi főigazgató és Kardos Albert dr. főreáliskolai tanár közreműködtek „Az Osztrák-Magyar monarchia irásában és képben“ cz. mű szerkesztésében. A mű befejezése alkalmából ő felsége a miniszterelnök útján a következő köszönő sorokat intézte Géressyhez és Kardos Alberthez:

„Ő császári és apostoli királyi felsége „Az Osztrák-Magyar monarchia irásában és képben“ című mű befejezése alkalmából f. évi febr. hó 10-én hoztam intézett legfelsőbb kéziratában legmagasabb köszönetét és teljes elismerését méltóztatott kifejezni az összes munkatársaknak, kik a mű megalkotásában közreműködtek. Ezen legfelsőbb kéziratban foglalt utasításnak megfelelőleg, van szerencsém erről örvedetes tudomásul értesíteni. Budapest, 1902. évi február hó 24-én. Szell.

Az öreg honvéd kérése.

Megható az az irás, amit a nagy időknek egy ősz tanuja juttatott a nyilvánosság elé. A hősök közül, akik Komárom védelmében esatattak a dicsők közül keres egy tisztet, aki vele együtt küzdött a komáromi falaknál. Keresi az érdemes öreg ur a bajtársát aki igazolná, mert másképp nem juthat a honvéd nyugdíjához. Ime az irás:

Kérelem. 1849-ben Komárom védelmében résztvett honvédtiszt bajtársaimhoz, Nyolczvanhat esztendő aggastyán vagyok, a szabadságharcban mint honvédezredorvos élénk részt vettem, több su-

jos sebesülést is szenvedtem s honvédnyugdíjazásom nem birom keresztülvinni, mert ma, a dicső idők után 53 esztendő múlva igazolásomra egyetlen honvédtiszt bajtársamat tudtam csak kipuhatolni, de a reglama szerint még egy kell. Ha 53 esztendő múltán kerül meg egy honvédtiszt bajtársaim közül életben lévő, aki rám emlékszik s így igazolhat, szeretettel kérem szíves értesítését mielőbb, mert bizony ott vagyok, hogy 86 évemmel ma-holnap a kaszás embernek kell kapitulálnia Bajtársi üdvözléssel: Szentesen, 1902. február hó. dr. Kajlinger Zsigmond 1848/59-iki honvéd ezredorvos.

Közöljük mi is a kérelmet. Hatha a dicső idők hőseiből akad, aki segíthet az öreg bajtársán.

A hitélesztő Gróf ur

és szövetségesei — programot adtak már, hogyan akarják élesztöni a hitet Debreczenben. Lapunk olvasóiban kívánják legelőbb is kipróbálni az erre való módszerüket. Ir-tak ugyanis a Debreczeni Prot. Lapban egy — a református Egyház egyik lelkészét kisebbiteni kívánó cikket s lapjukat — megküldötték a Debreczen előfizetőinek. Kommentár nélkül mutatunk rá erre a nemes, valódi vallásos tisztelettől és szeretettől sugárzó eljárásra.

Mikes-ünnepély.

A „Hajdu Böszörmény és Vidékéből“ olvassuk a hazafias érzés felbuzdulásának ezen szép híret: Debreczenben nem régen lefolyt székely akció, a mint látjuk, városunkba is átesap, mert a mint halljuk, gimnásiumunk egy tanára a nagy Rakóczyval bujdosott és Rodostóban elhalt székely költő Mikes Kelemen emlékére ünnepélyt rendez márcz. hó 22. én a gymn. tornacsarnokában. A részletes programot melynek megállapításán most fáradoznak, a jövő számunkban fogjuk közölni.

Siketnéma felvétele.

A „Hevesvármegyei siketnéma-intézetbe“ a jövő iskolai évre 12—15 siketnéma gyermek vétetik fel. A felvétel iránti kérvények május hó végéig benyújtandók. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága (Eger Király-utca 16. szám) készségesen szolgál.

Kitüntetés.

Az osztrák magyar bank debreczeni fiókintézetének népszerű főnökét, Kernhofer Józsefet a király, buzgó szolgálatainak elismerésül, a koronás arany érdemkereszt-tel tüntette ki.

Az adózó közönség figyelmébe.

Az adóügyi tanácsnok tudatja Debreczen sz. kir. város mindazon lakosait, kik állami adójuk részben vagy egészben való törlése alapján 1902. évi február 1-előtti időről községi pótdadó törlése igényt tartanak értesitem, miként az adózó közönség könnyítésére s az elharapódzott zugírászat megszüntetése végett úgy intézkedtem, hogy a községi pótdadó a feleknek nálam tett szóbeli bejelentése alapján minden kérvény és kiadás nélkül eszközöltessék. Az 1902. évi február 1-től törölt állami adóknak megfelelő községi adók törlése az e czélra vezetett elő és leirasi napló alapján hivatalból fog eszközöltetni. Debreczen, 1902. Márczius 1-én. Hajdu Gyula, adóügyi tanácsnok.

A debreczeni öreg honvédekről.

A debreczeni öreg honvédek bajairól ejtünk néhány komoly szót. Az öreg honvédek egyesületét régen teleg, hazafias szeretettel és gyámolítással környezte Debreczen magyar népe; sőt a debreczeni tizenhárom egyenruhás öreg honvédet a vihartépte zászlókkal együtt ösmerték országszerte. A harci lobogót még reszkető kézzel is elvitték az aradi tizenhármak szobrához és vesztőhelyéhez, Kossuth-atyánk temetésénél is ott sorakozott a debreczeni egyenruhás tizenhárom, a városunkban ünnepelt nemzeti ünnepekről sem maradnak le soha az öreg katonák, akik másik, halálfejes zászlójuk alatt az elhunyt öreg bajtársak holttestét, egyszerű koporsóját az utolsó utra, a temetőbe is elkísérik. És fogyanak, halnak, egyre halnak a szabadságharcz öreg vitézei; sőt egyletük, a debreczeni honvéd egylet is feloszloban van és azzal együtt letűnnek ami kedves, egyenruhás öreg honvédeink is. Ó nem azért, mintha már a legutolsó öreg honvédünk is kidült volna a tépelt zászló alól. Sokkal inkább sivárabb, köznapibb okok miatt. Debreczen magyar közönsége ma már részvétlen az öreg honvédek iránt és közönyösen tekintőket és az elmaradt gyámolítás az oka, hogy a honvéd egylet pénztára állandóan üres; sőt a honvédegyletnek még kölcsönadóssága is van; már pedig anyagi segély nélkül egyesületet fenntartani nem lehet, így az egylet feloslzás előtt áll és ekkor letűnik a tizenhárom egyenruhás öreg honvéd is, a kik szegénységük miatt képtelenek magukat a hazafias közszereplés tényezőiként fenntartani. Még egy reménységük van az öreg honvédeknek. A honvédegysület a márczius 15 dik nap estén balt rendez és ha a debreczeni hazafias magyar közönség ezt a bált estét belépő díjakkal, felülfizetésekkel, sikerülten, áldozatra készen támogatja, akkor fennmaradhat az egyesület és az egyenruhás honvédeket még láthatjuk a harctépett lobogó alatt sorakozni. Hisszük, reméljük, hogy a közöny miatt nem fog szétzűleni éppen a debreczeni honvédegylet, melynek az ügyét ajánljuk minden polgártársunknak a jóindulatába.

A munkás Dalegylet közgyűlése.

Tegnap délután tartotta meg a Munkás Dalegylet évi rendes közgyűlését az egylet Csapó-utcai helyiségében a tagok élénk részvete mellett. A dalegylet jellegének elenkélése után Horkay Lajos elnök tartotta meg szokásos évi jelentését az elmúlt 1901. évi működésről. E jelentés főbb adatai egybefoglalják a pénztári és leltári számadás végösszegeit is. Ezek szerint bevétel volt 2618.06 kor. kiadás 2101.82, így maradvány 515.24 korona. Az egylet vagyona készpénzben és értékekben 3687.18 korona, a mely mindenesetre dícséretre méltó takarékos gazdálkodásra mutat. A jelen év költség-előirányzata 1466.44 kor. bevétellel, 732.20

kor. kiadással s így 734.24 korona remélhető maradvánnyal állapított meg. — A jelentések felolvasása után a tisz ujítás tartott meg, melynek folyamán mély sajnálattal vette tudomásul Polster Adolf ag. ev. tanító, dalegyleti pénztárnok végleges lemondását s eddigi faradhatatlanul buzgó működéséért jegyzőkönyvében is köszönet nyilvánított. Elnökké választott: Horkay Lajos ref. tanító, alelnökké: Nicht J. kereskedő főjegyző: Kerekgyártó J. ref. tanító, aljegyző: Czobor Károly, pénztárnok: Privitzer József, gazdák: id. és ifj. Simkovicz Béla, zászlótartó: Farkas István és Mayer Ferencz igazgató: Husz Lajos r. k. tanító, számvizsgáló: Kurián Gyula és Farkas István, leltárvizsgálók: Úri Mihály és Aszalós Lajos. — közgyűlés a himnusz elenkélésével az elnök elterése közben ért véget, hogy Komeny János népszerű vendéglőjében a fehér asztal mellett fejezzék be ünnepnapjukat.

A „Petőfi dalkör“ Márczius 15-diki ünnepi estélye.

Mint minden évben, úgy most is, hazafias ünnepet rendez a Petőfi dalkör márczius 15-dikén, a szabadság, egyenlőség és testvériségnek e megszentelt napján. Dal, zene, szavaltat és felolvasással egybekötött ünnepi estélyt rendeznek ifjadalosaink a Bika szálloda dísztermében. Az ünnepi programot műsor után tarsasvacsora, azután pedig tánc követi. — A meghívó levelek már nyomás alatt vannak és márczius 10-dikéig minden tagnak és meghívásra igényt tartó családnak, meg fog küldetni. A további részletekről esetenként értesíteni fogjuk t. olvasóinkat.

Az általános házbéradó behozatala Debreczenben.

Nagy meglepetést keltett ma délelőtt a városházán a pénzügyigazgatóság átírata, melyben a pénzügyigazgató kimondja Debreczen város lakóira nézve az általános házbéradó kötelezettséget. A pénzügyigazgató átírata szerint a város bel és külterületen 33880 adóköteles lakrész iratott össze. Miután ezen lakrészekből az összeírási lajstromok adatai szerint 17996 bérbe van adva s miután az adóköteles összlakrészek számának felét a sorozott lakrészek száma 1056-al meghaladja, ennél fogva az általános házbéradónak kötelezettségét Debreczen sz. kir. városra nézve az 1875. évi XXII. tez. 7 §-a foglalt korlátozással az 1868. é. XXII. te. 4. §-a alapján 1902 év ajn. 1-től kezdődő joghatályalkimondja és a hozzá heterjesztett házadó lajstromokat a városi tanács adóügyosztályához visszaküldi. A pénzügyigazgatónak eme újabb intézkedése méltán keltette a legnagyobb meglepetést a tanácsban, mert ha ez az intézkedés érvénybe lép, akkor a különben is a sokféle adónemmel s pótdával megterhelte lakosság ma holnap a tönk szélére jutna. Az általános házbéradó behozatala mintegy 500.000 koronával terhelné meg újlag a lakosságot. Egy könnyen megérthető példát hozunk erre nézve fel. Egy háztulajdonos, ki a saját házában öt szobás la-

kásban lakik, jelenleg 12 frt. házosztályadót fizet. Ha most az általános házbéradó bejön, akkor a fináncz ügy okoskodik, ötszobás lakásért fizetnének 5-600 frt. lakbért, tehát ez az összeg megfelel 80—90 frt. adónak s ilyformán azután az öt szobás lakás után, melyben a háztulajdonos lakik, fizetne az 80—90 forintot. Ez oly súlyos megterhelhetése lenne a lakoságnak, melyet alig tudna a mai rossz közigazdasági viszonyok mellett csak úgy könnyen, ahogy azt a pénzügyigazgató gondolja elviseelni. A városi tanács — mint értesülünk — mindent elkövet, hogy a lakosságot megszabadítsa ettől az óriási tehertől s a pénzügyigazgató határozata ellen erélyes hangú felelőbeintést intéz a pénzügyminiszterhez.

Városunk új szervezeti szabályzata.

Debreczen szab. kir. város köztörvényhatósága szervezeti szabályzatának revízió alá vételét s a változott viszonyok és tapasztalatok szerinti módosítását Komlóssy Arthur főjegyző indítványra folytan a városi tanács meg a múlt hóban elhatározta s tekintettel a közelgő tisztújításra, hogy az új szervezeti szabályzat minden fórumon keresztülmenve, korányhatósági jóváhagyás vegett idejében felterjeszhető legyen: a munkálatban főjegyző vezetése mellett résztvevő tanácsstagoknak a nekik kiosztott részek átdolgozásával akként kell elkeszülőik, hogy az összmunkálat már e hó 15-én a városi tanácsnak bemutatassék. A revízió alá vett szervezeti szabályzat egyes részeinek átdolgozásában Komlóssy Arthur főjegyző felügyelete mellett a tanács tagok a következő módon vesznek részt: Vecsey Imre, Oláh Károly és Király Gyula tanácsnokok; a törvényhatóság hatasköre, a város hatósága, közgyűlés, közig. bizottság és tanács szervezetről szóló szakaszokat; Csóka Sámuel polgármesteri titkár a polgármesterről, Szabó Kálmán II-od aljegyző (főjegyző és aljegyzőkről), Varga Károly I-ső aljegyző a közlevéltárról, az ígtató és kiadóhivatalokról, Beszler Károly tanácsos arvaszéki elnök az arvaszékről s gyámpénztárról, Abraham László főügyész az ügyészségről. Körner Adolf tanácsnok. Boezkó Sámuel r. főkapitány és Végh Gyula főkapitányhelyettes, bűnügyi osztályfőnök a rendőrkapitányságról, különös tekintettel a bűnügyi osztályra és a esendőrségnek a külterületekre behozatalára, Roncsik Lajos főszámvévo a számvévoeségről és pénztárakról, Hajdu Gyula tanácsnok az adóügyosztályról és adópénztárról; Körner Adolf tanácsnok és Aczel Geza főmérnök a mérnöki hivatalról s végre dr. Sárvary Gyula t. főorvos és Körner Adolf tanácsnok az egészségügyről szóló részeket fogják a mai viszonyoknak és körülményeknek megfelelőleg módosítani illetve átdolgozni. A mint e munkálat készen lesz s a tanács a maga kebelében is megállapodik a főelvek felett, kiadják a jog és pénzügyi bizottságnak s annak véleménye meghallgatása után terjeszti a tanács valószínűleg egy rendkívüli bizottsági közgyűlés elé.

A hadkötelesek és az adó.

Vettük a következő hivatalos felhívást: Felhivatnak mindazon haddij kötelesek kik Február hóban az 1902. évre vonatkozó bejelentésüket be nem adták, hogy ezen be-

823.67
33307
33177

jelentést 8 napon belül annival is inkább adják be, mert ellenkező esetben, a törvényben irt következmények terhe alatt, hadi adójk hivatalból fog megállapítani. Debreczen, 1902. Március 3. Az adóügyosztály.

Megszűnt debreczeni napi lap.

A Kutasi Imre bátyánk „Debreczeni Hirlap”-ja szombaton este utoljára jelent meg. Tizenkettedik évfolyamába lépett ez az ujság, a mely helyett a debreczeni kormánypárt, mint híresztelik: „lelemelt szubvenzióval” új hivatalos lapot indit, melynek a czime „Szabadság” lesz.

Adományok a népkönyha javára.

A népkönyhára, melyen 96 nap alatt 37922 adag étel szolgáltatott ki, az elmúlt héten következő adományok folytak be: Közgazd. bank és egy asztaltársaság Komlóssy Miklós utján másodikban 10—10 kor., K. Toth Sándor 4 kor., Az ág. filler-egyesület thea estélyére főzött sonkából 1 fazék zsír, N. N. 1 kosár paszuly, Jambor Mihályne (Sámson) 4 kenyér. Egyszersmind a nögy. árvaház részére a közgazd. bank 50 kor., az alföldi takarekpénztár 20 kor. adományát köszönettel nyugtázom. Végül köztudomásra hozom, hogy a népkönyha a jövő hét folyamán részvétlenség miatt bezárni leszünk kénytelenek. A bezárás ideje a vasárnapi választmányi ülésen fog megállapítani. Debreczen 1902 febr. 28. Szűcs Kálmán nögyeleti pénztárnok.

A polgármester itthon.

Simonffy Imre polgármester két heti távollét után tegnap délután hazaérkezett s ma már elnökölt a tanácsülésen.

Az István gőzmalom közgyűlése.

Az István gőzmalom társulat tegnap vasárnap tartotta meg Sesztina Lajos elnöklése alatt évi rendes közgyűlést. A kereskedelmi akadémia disztermében tartott gyűlésen a részvényesek majdnem teljes számban jelen voltak. A tegnapi közgyűlésen szokatlanul vita is volt. Az igazgatóság jelentésének felolvasása után Szent-Királyi Tivadar a részvényesek nevében azt indítványozta, hogy a tartalék alapszaporítása helyett emeljék fel a részvényesek osztalékát. A vita vége az lett, hogy az indítványt elvetették s elfogadták az igazgatóság elterjesztését. Három felügyelő-bizottsági tag választása következett ezután. A közgyűlés az eddigi tagokat választotta meg ismét még pedig: Dalmy Kálmán, Simonffy Emil és Lukács személyében, póttagoknak pedig Csanak Józsefet és Kernhoffer Józsefet választottak meg, mire a gyűlés delben véget ért.

A polgármester és helyettese.

Furesa háborúság foglalkoztatja Kolozsvár lakosságát. Egy odaváló kis ujságban néhány nap óta erős támadások jelentek meg Szvacsina Géza polgármester ellen. A polgármester Nagy Mór dr. helyettes polgármesterre gyanakodott, hogy az illető ujság tőle kapja az adatokat s a mi nap egy tanácsülésen egyenesen őt vádolta, mert, a mint mondotta, csak tőle tudhatták meg, a mit irtak. Az ügy ezzel természetesen nem volt befejezve. A városi tanács tagjai testületileg megjelentek Szvacsina polgármester hivatalos szobájában, hogy bizalmukat és ragaszkodásukat neki kifejezzék. A polgármester az üdvözlést hosszabb beszédben köszönte meg, mely nagy feltűnést keltett. Amennyiben újra szigoruan

megrólta helyettese áskálódásait és oly kijelentést tett, hogy a kormánybiztos vizsgálatát nyugodtan várja, ellenben nyíltan kifejezte, hogy ily kormánybiztosi vizsgálat a helyettesre aligha végződik kedvezően. A nagy feltűnést keltett polgármesteri beszédre Nagy Mór dr. helyettes ujjabb hirlapi nyilatkozattal válaszolt. Tagadja, hogy a polgármester ellen áskálódott volna és hogy őt helyéből kiakarná tűrni, elben a kormánybiztosi vizsgálatot most már maga is kéri fogja.

Mindenesetre páratlan a maga nemében ez a kölcsönös vádaskodás s csak az tűnik ki belőle, hogy helyénvaló volna, ha miniszteri biztos tisztázná a helyzetet a fölízgatott kolozsvári közvélemény megnyugtatóására, Nagy Mór volt tudvalevően az a városi millenniumi nagy díjjal jutalmazott híres poéta, a ki ezt a verset irta:

Majd jönnek ügyessbb fiuk,
Ővek lesz a győzdelmi pukk!

Kiváncsiak vagyunk, hogy ebben a harcban ki lesz a győzdelmi pukk?

Az ipartestület értesítései.

Az ipartestülettől vettük a következő értesítéseket: A kereskedelemügyi miniszter ur, látva azt, hogy a hazai szabó és cipész kisiparosság versenyképességének és boldogulásának egyik főakadályát az képezi, hogy számos tagja nem rendelkezik a kor követelményeinek megfelelő elméleti és gyakorlati szakismeretekkel, mert a mindennapi elettel folytatott küzdelmeik miatt nem volt alkalmuk magukat a modern szabászatban megfelelően kiképezni s ez által jobb, tetszősebb árut készíteni, elhatározta, hogy e bajon segitendő városunkban általa kinevezett és leküldött szakitanitók felügyelete alatt 4 heti időtartamra terjedő ingyenes cipész és szabó ipari tanfolyamot létesit. — Felhívjuk ennélfogva azon szabó és cipész iparosainkat, kik magukat úgy az elméleti, mint a gyakorlati szabászatban kellően kiképezni óhajtnak, s a tanfolyamon részt venni óhajtanak, hogy e czélból ipartestületünk hivatalos helyiségében 8 napon belül jelentkezni sziveskedjenek, hogy a tanfolyam minél előbb megalakítható legyen.

A lakatos, bádogos szakosztály választmányának határozata és az ezt jóváhagyó előjárósági határozathoz képest felhívjuk a lakatos, géplakatos és bádogos mestereket, hogy a mai naptól kezdve tanonczaikat a tanviszony eltelte előtt legalább 2 hóval felszabadulási tárgyak készítésére kötelezzék, mert jövőben ezen iparágakban felszabadulási tárgyak készítésére s a vizsgáló mester és az előjáróság előtti felmutatás nélkül a tanoncz felszabadíttatni nem fog. Debreczen, március 1. Debreczeni ipartestület.

Tisztújító közgyűlés.

A „Bikur-Cholim” debreczeni betegsegélyző egyesület f. hó 2-án tartotta meg rendes évi közgyűlését ritka érdeklődés mellett Lichtblau Albert választási bizottsági elnök vezetése alatt. Az előterjesztett mult évi jelentés és zárszámadások helyeslőleg tudomásul vétetvén, az előjáróságnak a felmentvény megadatott és Strasser Salamon orth. izr. főrabbi tiszteletbeli tagul megválasztott. A választás eredménye a következő: Elnök Hoffmann Sándor, alelnök ifj. Fülöp Ignác, pénztáros Rosenberg Simon, ellenőr Schwartz Fülöp, orvos: Dr. Rózsa Mór, betegfelügyelők Goldberger Dávid, Knöpfler Simon, Vági Izsó.

A bárófiu szerelme.

Fura akta fekszik a budapesti rendőség előtt. Egy előkelő budapesti bárócsalád 14 éves fiát elcsábította egy 28—30 éves nő, akiről különben igen sokan azt hiszik, hogy férfi s a csábító erejével szemben gyengének bizonyult a szőlők minden akarata. A csábító ismert alakja az utcának. — Az idegen férfinak nézi s azt gondolja, hogy pap. Tényleg se nem férfi, se nem pap, hanem kisasszony. A tizennégy éves bárófiu beleakadt a kisasszony halójába s azóta akárhányszor eltűnik hazulról s mikor keresésére indulnak, mindig a kisasszony karjai között találják meg. A bárófiu szülei följelentették az esetet a hatodik kerületi rendőrségen s a lobbanékony kisasszony, a mint először beidéztek, menten azzal fenyegetődözött, hogy panaszt tesz a rendőrtanácsos ellen. A rendőség erre érelyesen kiutatta a kisasszony ügyeit s egyebek közt kiderítette, hogy a kisasszony rendőrségi borítékban küldözgeti leveleit s ezzel egyrészt megtakarítja a bélyegpórtót, másrészt félrevezeti a világot. Most ezért is feleletre fogják vonni.

Ló és szekérosszeirás.

Hivatalos értesítésként közöljük: Az 1902. évre foganatosítandó ló és szekérosszeirás városunkban folyó évi február hó 15-én vette kezdetét, és tart március hó 15-ik napjáig. Ez ideig mintegy 800 egyén jelentette be a lovait. A bejelentők naponként nagyszámmal jelentkeznek. Mithogy a lovaikat be nem jelentők a törvény értelmében minden ló után 20 koronáig terjedhető bírsággal fognak büntettetni, figyelmeztetnek a város összes területén lakó mindazon jószágartatók, kik lovaikat, szekereiket még be nem jelentették, hogy azokat a fent említett záros határidő alatt Csapó utca 43 számú háznál naponként délelőtti 8—12 óráig bejelenteni el ne mulasszák.

Debreczeni rövid hírek.

Magyar nevek. Turbucz Julianna debreczeni lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel Vargára, Fried Gyula és Sandor ugyancsak debreczeni lakosok pedig Debreczenre magyarosították. — **Megint a csicsogó.** A csicsogó koresma leginkább arról híres, hogy nem mulik el vasárnap verekedés nélkül. Tegnap is több hevesvérü mulató belekötött Csobai Mihály napszámosba s egyikük egy furkós bottal úgy ütötte halántékra, hogy eszméletlen állapotban szállították a kórházba. **Bűnügyi főtárgyalások.** Márc. 3-án hétfőn Szemán Sándor ellensúlyos testi sértés büntette, Klein Miksa ellen hamis eskü büntette, ugyanaznap vádtanácsülés. — Március 4-én kedden Murvai István s társ. ellen lopás büntette. — Március 5-én szerdán Fülöp Sándor ellen magánokirathamisítás, B. Simon Sándor ellen lopás büntette, Varga Sára ellen lopás és orgazdaság büntette. — Március 6-án csütörtökön Mécsárok Lajos s társa ellen súlyos testi sértés büntette. Chanic Izrael s társai ellen pénzhamisítás büntette. — Március 7-én pénteken Tokai István s társai ellen súlyos testi sértés büntette, Szabó Imre s tsai ellen hűtlen kezelés büntette miatt, Medgyesi Albert ellen zsarolás vétsége miatt, ugyan az nap ítélethirdetés. — **Debreczen város kiterjedése.** Debreczen városnak 9578 □ km. területe van, tehát a világ legnagyobb kiterjedésű városa Debreczen. Londonnak csak 302.2 □ km. területe van s csak a rendőri London foglal magában 1786 □ km. területet. Ebbe azonban Londonhoz egyébként sehogysem tartozó városok vannak felvéve. London kiterjedése tehát csak harmadrésze Debreczen területének.

Gyógyszertár tulajdonos változás.

Trstyánszky Karoly Koronához ezim zett bősziromenyi gyógyszerterat Harsanyi Lajos gyógyszerész, volt h. dorogi gyogytár-tulajdonos örökaron megvette s február 26-án mar át is vette.

Egyleti tornaverseny.

A Debreczeni Torna es Kerekpáros Egyesület jövő vasarnap márczius 9-en d. u. 5 órakor a Peterfa-utca 76 sz. alatti tornacsarnokban hazi versenyt rendez a következő számokkal: 1. Felvonulás. 2. Buzogánygyakorlatok. 3. A nőcsapat felvonulása s szabadyakorlatai. 4. Szaktornaszat csoportokban. 5. A nőcsapat fuzergyakorlatai. 6. Versenyek: a) súlyemelés 28 kgr. golyósbóttal b) nyújtó, c) akorlaton, d) magasugras. Minden versenyben egy ezüst es egy bronzérem a díj. 7. Jatek. 8. Győztesek megnevezése, elvonulás. Verseny után este 7 órakor közös vacsora etlap szerint az „Angol Királynő” fehér termében, ahol a győztesek atveszik díjikat. Eddigi versenyt az egybet díjtalanul rendezte Most azon ban ezen versenyen merseket belept díjat fog szedni, es pedig a m. tagoktól 1 koronát tagoktól 40 fillert, a karzatra menoktől szinten 40 fillert. A versenybíró bizottság a következő tagokból fog állni: Dobóczky Sándor, Dr. Kenez Gyula, Laszgulner Kalman, Földi Mihály, Horvay Robert. — Minthogy a hazi jellegű versenyre külön meghívok nem mentek szét a választmány ezuton hívja fel a tagok, a tarsegyletek es erdeklodok figyeimet, s keri oket, hogy minel nagyobb számban jelenjenek meg egyreszrol azért, mert a nőcsapat első szereplése különös erdekesseget fog nyújtani, masreszrol pedig a Sportler mielőbbi befejezést is előmozdítandó. A vacsora vendégeket is szivesen lát a választmány. — A Sportleren külsőben soronyen folyik a munka. De a készülő „Sportler” igen nagyüdvözeteket követel. A választmány elhatározta, ha a folyó heten a labdazó pályá egyengetése befejeződik s a jövő heten, ha meg alakul a csapat megkezdodik a fociballjatek. A választmány nevében Laszgulner Kalman ügyvivo emok, Horvay Robert titkar.

Adomány.

A debreczeni sikelnema intezet alapja javára újabbán szivesek voltak adakozni: egy minden adakozásban résztvenni szokott asztaltársaság 10 koronát, a mit mar elszámoltatással együtt a városi tanácshoz terjesztettem s egy magát megnevezni nem akaro emberbarát 1 koronát, ez utóbbi adományt a remélhetőleg meg szutan befolyo adományokkal együtt juttatom rendeltetési helyere. Olah Karoly tanácsnok.

A Korona Takaré- és Hitelszövetkezet

1902. évi január hó 1-én megavított a 2-ik evtársulata. Ezen új evtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac utca 6. szám alatti helyisegeben eszközölhetők. Minden törzsbetét után hetenkent 1 korona fizetendő. Az intezet előnyei: törzsbetétet 6 százalékos jövedelmeznek, kötelező hetibefizetésekkel alomozditja a takarekosságot es hogy minden törzsbetét után 200-260 korona kölcsön igényelhető. Kölcsönök adatnak, kezesség mellett betáblázásra es biztosítékul elfogadható értékekre. Az első evtársulatra beiratkozott 742 tag, heti 3572 korona befizetéssel. A befizetett tőke 163048 korona. A szövetkezetbe ez idő szerint meg mulasztási illetek nélkül lehet belépni.

Czigánybál a Koronában.

Márczius hó 4-én, szerdán a „Korona” ezimű táncsteremben es összes helyisegeiben nagyszabasu fényes czigánybált rendez Kiss Gyula zenekar vezető. Belépő-díj személyenkint 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Vége viradatkor. Felülfizetéseket a közreműködő zenekar részére köszönettel veszünk.

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Kedden 124. „A” Katalin.
Szerdán 125. „B” Katalin.
Csütörtökön 126. „C” A sasok, bohózat 3 felvonásban.
Penteken 127. „A” A zsába, bohózat 3 felvonásban.
Szombaton 128. „B” A nevezetes kastély, vígjatek 3 felv.
Vasárnap delután 3 órakor felhelyárakkal Svihakok, operette 3 felv. Este 7 es fel órakor bérletszűnetben A ket pisztoly eredeti népszimű dalokkal es táncszal 3 szakaszban.

Katalin.

Tegnap este zsufolt színház előtt dr. Beldy Izor es Fehér Jenő nagy operettjét, Katalint adtak. Az operetről, az előadásról lapunk holnapi számban emlékezőnk meg részletesen.

Árulás Rakóczy sirja ellen.

— Level a szerkesztőhöz. —

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Debreczeni Dalegylet” 1898. évi konstantinápolyi kiranduló-ából kifolyólag vita támadt azon indító okok felett, melyek a dalegyletet Rakóczy es Guyon sirjanak megkoszoruzásában akadályoztak.

A dalegyletnek nem vagyok tagja, sőt a dalárdisták egyenemelyikevel is csak tavon összekötetesben allok s így mint indifferens egyen tisztán csak hazafias szempontból merlegeiven a történetet, teljesen partatlanul tekezhetem e dologban.

Úgy az e tárgyban négy év előtt megjelent helyi közlemények, valamint a mostani pro es contra nyilatkozatok atólvassása után közvetlen benyomásaim a következők:

Nezetem szerint ezen kérdés elbírálásánál az, hogy a „Debreczeni Dalegylet” kiranduló tagjainak az egylet közgyűlése, vagy választmánya által volt e megkoszoruzásra vonatkozólag megbízás adva, tekintetbe nem jöhet.

A legmegyarább város fiai ott jártak Rakóczy s Guyon sirjainál es akar volt rá meghatalmazasuk, akár nem, koszoruk letetele által minden esetre le kellett volna kegyeletük adóját rom.

Ily hazafias cselekedet gyakorlásához külön rendelet nem kell, ily dologban minden meilektekintetnek háttérbe kell szorulnia s azért itt csupán csak az merlegelendő, hogy az egyletnek volt-e hat módja arra, hogy a koszoruzást megtegye?

Egyik oldalon határozottan állítják, hogy igemis volt, míg a másik részen ezt tagadják s ismetelten hangoztatják, hogy nagyjaink siremelekei meg nem koszoruzásának egyik legfőbb oka az, hogy Konstantinápolyban, — minthogy a törökök halottjaink

sirjaira nem szoktak koszorut tenni — koszorut egyáltalán nem lehet kapni, azután meg azzal is mentegetődnek, hogy koszorut venni nem is volt idejük.

Hát ha a koszorúkat halottjaink iránti kegyeletünk kifejezésére használnók csak s Konstantinápoly tiszta török város volna, akkor némi fentartással talán el lehetne hinni ezt az állítást; de mert a koszoruzás más rendeltetési ezélokát is szolgál s mert Konstantinápoly lakosságának igen nagy hányadát keresztények kepezik: az egész mentegetődésen a fudoklónak szalmaszal utáni kapaszkodása látszik meg, aki a feje felett atcsapott hullámok alatt azt sem tudja már, hogy mit cselekszik.

Mert azt csak nem lehet komolyan állítani, hogy Konstantinápolyban nem lehet koszorut kapni? Hat az ott elő sok ezer keresztény ember vajjon hol szerzi be koszoruzás szükségletét? Talán Debreczenben? Hiszen azt csak nem hiszi el senki sem, hogy a görög-örmény kalmarszellem élélmessége erp a koszoruzás keressettel szemben maradna cserben?

Es ugyanilyen tarthatatlan az a kifogás is, hogy koszoruzás vásárlásra idő nem jutott.

Ha hosszú ozsonnát végig élvezni, ha leveleket irkálni volt idő, akkor ily kegyeletes ezéltre is kellett volna időt szentelni.

Azután meg úgy tudjuk, hogy a kirandulók több napig tartózkodtak Konstantinápolyban. Ez idő alatt a mulasztottakat talán csak lehetett volna pótolni?

De ha elfogadjuk is azt a mentseget, hogy koszoruzat venni nem volt idő s koszoruzat akár ilyenmü üzletek hiánya, akár ezek nagy távolága miatt, akár mas okból nem szerezhettek, ott levő szent sirjaink megkoszoruzásának meg sem lett volna szabad elmaradni, mert Törökországban, a rózsák hazájában mindig lehet virágot kapni s hirtelenben vett néhány száal virágból sajátkezeleg fonott koszoruz, vagy eszokor, a mar keszen vitt szalaggal szintén megtette volna a szolgálatot.

De mert a koszoruzásnak ezt a nemét sem alkalmazták, ebből az látszik, hogy itt a jó szandék hiányzott; mert ha lett volna akarat, akkor tudták volna is módját ejteni annak, hogy a koszoruzás, habár kezdetlegas módon is, megtörténjék.

E vitában igen nagy horderejü, hogy a siremelekek megkoszoruzásának megtörténte a hirlapokban is közölve lett.

Mert a ki a koszoruzást tény gyanánt írta meg a lapoknak, az az ország színe előtt tudva valótlanul mondott s hogy ezt megköczkazzatta, nagy szükségét érezhette annak, hogy a haza közönségevel elhitesse azt, a mi nem történt meg, de a merészségevel tulajdonképp önönmagát ítélte el, mert hisz ez által bebizonyította, hogy maga is elannyira hazafias kötelességnek tartotta a kegyelet adójának e leróvását, hogy amidőn ez — egyik hazafias érzelmü dalárdistának többszöri sürgetése daczara — elmaradt, képes volt nyilvánosan valótlan mondani s valótlan tényekkel dicsekedni.

Az egész dolog tisztán áll, mint a napfény. A hirlapokban közölt híresztelésével a dalegylet vezetősége tanubizonyágot adott arról, hogy Rakóczy es Guyon siremelekeinek megkoszoruzását kötelességének tartotta, míg kiadott emlékirataival azt is be igazolta, hogy koszoruzat venni volt ideje.

Másfelől meg kétségtelen az, hogy Konstantinápolyban koszoruzat, virágot bár-mikor lehet szerezni.

Ha tehát Debreczen város fiai Rakóczy es Guyon sirjaira még sem tettek koszoruzat,

82761
88801
88781

ennek más oka nem lehetett, minthogy vezetőik ezt nem akarták.

Hogy miért nem akarták, arról számoljanak be azoknak, akiknek tetteikért felelősséggel tartoznak, arról számoljanak be Debreczen város közönségének, mely ez ügyben, nevezetesen a koszoruzás elmaradásának tényében, valamint az e miatt felszólalló daltársukkal szemben tanúsított eljárásban oly véle nényt alkotott magának, mely a dalegyület vezetésére egyáltalán nem kedvező.

Qu.

Egy amerikai magyar ujság hírei.

(A „Magyarok Csillaga” ujságából.)

A tengerentúlról, ismét meghozta a hűséges posta szerkesztőségünkbe, a Kováts Kálmán mononghelavölgyi róm. kath. plébános által hazafiás, magyar szellemben szellemben szerkesztett amerikai magyar ujságot, a „Magyarok Csillagát.” Az amerikai magyar ujság irányezikében: „Az aczél királyes a magyar politika”, — Schwabb Karoly amerikai aczélkirálynak budapesti látogatásával, az amerikai aczélkirálynak fontos kijelentéseivel foglalkozik „az önálló vamerterület” illetőleg es mellett.

A „Hungarians Star” fejtegetvén az aczél király kijelentéseinek eme fontosságát, kifejti, hogy mihelyt Magyarország visszanyeri gazdasági önállóságát es itthon is talál munkát, keresetet a nép, megszűnik az Amerikába való kivándorlás is. Az önálló vamerterület kérdése tehát nemcsak anyagi boldogulás kérdése Magyarországra; de nemzet fentartó népszaporodási kérdése is.

A „Magyarok Csillaga” foglalkozik a magyar ifjuság gyönyörű es önérzetes mozgalmával is. Midőn a magyar ifjuság most kiakarja tételni az örök szegényfoltot a magyar történelem lapjairól.

„Hej Rakóczy! Hej Bercsenyi!” ezim alatt közölt második cikkelyben dicsőíti az amerikai ujság ezen m zgalmat, de azon szomoruhitének ad kifejezést, hogy az uralkodó part hiperlojalitasa azt lehetetlenné teszi. Továbbá — helyesen — úgy itéli, hogy „nemzeti ebredésre es önbecsérzeire mutat a magyar ifjuság azon mozgalma, hogy a magyar szabadságharcok legideálisabb alakját, Rakóczy Ferenczet meggyaláznai akaró törvenyt törölje ki a nemzet a magyar törvények tárából.”

Ezután lángoló szeretettel festi a nagy bujdosó Rakóczy Ferencz ragyogó alakját örök érdemeit, a kit a kunyhók lakói örökbanatban sirattak, az urak pedig az osztrák zsoldjába szegődve — kiátkoztak . . . (Vaj, hát a „mai urak” neim-e inkább növelik meg majd korcs gyavasággal es szolgálalkúséggal a gyalázatot? Szerk.)

Aztán szóról-szóra közli a törvenyt es a hazafiás cikk végét sikerűlten a következőkben fejezi be:

„Kossuth is száműzve volt; de őt nem a nemzet száműzte, hanem az osztrák önkényuralom. S neki legalább halála után meghozta a nemzet az elégtételt; mert hamvainak szülőházában adott örök, edes pihenést. De Rakóczy hamvai még most is Törökország földjén pihennek. (Es e sirt meg a sinál megfordult debreczeni nemely nagy dalárdista vezetők sem merték még csak koszoruzni sem. Szerk.) Hát nem szegény ez minden magyarra?!”

Ugyancsak a „Magyarok Csillaga” jelelenti, hogy megalakult Mc Keesporton a

Magyar Közművelődési Egylet. Első ily czímen Amerikában. Az egyletnek az alapszabály „2-dik” szakaszában ez foglaltatik:

„Az egylet czélja társas egyletbe vonni a környék magyarságát, sőt mindazon bel- es külföldi idegen nyelvűeket, nem es valáskülömbőség nélkül, kik magyarul tudnak vagy magyarul tanulnak es egyáltalán akik a magyar nemzettel rokonszenveznek. E társas egylet feladata a magyarok es magyar honosokkal szemben az ő-hazához való hazafiás érzés es ragaszkodás ápolása; a külföldiekkel szemben Magyarország geográfiai, történelmi es politikai megismeretése s ezáltal Magyarország es népe iránt a rokonszenv es becsülés felkeltése es amennyiben lehetséges, a magyar irodalom, művészet es kultura megismeretése folytán a magyar nyelv elsajáttitása.

Czélja végre, hogy az Amerikában vég leg meglepődni akaró magyar honfitársakból törvenyt ismerő es tiszt elő jeles állampolgárokat neveljen.”

Az e szakaszban körül irt czélokot egyleti helyiség nyitásával (mely könyvtárral, hírlapokkal, társasjáték es művészeti eszközökkel van ellátva) akarja elérni, hol ildomos társalgás olvasás, felolvasás, művészi előadások, zene es ismeretek terjesztése által igyekeznek hatni a lelki nemesülésre es műveltség előmozdítására, valamiként a honszeretet es hazafiás lelkiesedés fokozására stb. Vasárnap estenként felolvasásokat vagy koncerteket rendeznek es minden hónapban egyszer színi előadást. Már az idén is megünneplik márczius 15-dikét nagyobb szabásu nemzeti emlékünnap rendezésével.

Az amerikai angol napi sajtó is dicséri ezt a mozgalmat. Érdekes megemlíteni, hogy az amerikai első „Magyar Közművelődési Egylet” választott előke — Sima Ferencz.

Végül ideiktatjuk az amerikai magyar lapírtaknak „A szerelmes néger”-ről irtott cikkét, mely lapunk olvasóit is érdeklí.

Derék, szép szál néger legény állított be a mult pénteken délután Kováts Kálmán plébánoshoz, akinek mindene előtt azt hozta tudomásul, hogy 6 96 akker föld birtokosa. vagyis hogy ő farmer, azutan meg, hogy vallására nézve római katolikus, de ezenkívül még néger faját is szeretné megtagadni, egbe pedig magyarrá lenni. Nagyon szép felelt reá a plébános, de hát miért akaró éppen magyar lenni, mikor magyarul egy szót sem tud. „Azért, volt a válasz, mert nőszülni akarok es a magyar templomban szeretnék megesküdni. Hát ezen könnyű segíteni, mondta a plébános. De nem épen l, hangzott a válasz, mert hát azzal nem vagyok még tisztában, vajjon a magyar nő, akit feleségül szeretnék elvenni, eljönne e hozzám, ha a magyar nem lennék . . . Kötött végre, hogy a szerelmes néger abban a hitben volt, hogy a nemzeti-séget épügy meg lehet tagadni, miként a vallást; s mert ő egy nagyon is szép magyar nőt szemelt ki magának, hát ennek a kedvéért még a nemzetisége megtagadásába is bele akart menni; s mikor megtudta, hogy kívánsága lehetetlen oly szomoruarcczal távozott, mintha csakugyan savanyu uborkába harapott volna bele; pedig mindössze is, arról győződött meg, hogy a magyarok közé nem elég csak kivákozni bejutni, de arra születni is kell. . . ! S Istenem! mégis hányan tagadják meg itt csupa nagyralátásból azt a magyar hazát, amelynek népe közé ez a jó fiu oly őszinte szívvel szeretne tartozni. A néger által feleségül kiszemelt szép magyar nőt sokan ismerik, a nevét tehát azért nem irtuk ki sem neki, sem pedig kérőjének.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordított a: ifjabb Móríc Pál.

Midőn a nagynéniek házához érkeztem, kopogtatás nélkül nyitottam be az ajtón, joelőre kiáltván:

— Itt az engedélyvel!

Grédi néném, fapapucsban, épp a konyhat söprögette. Katiczám, nekigyürkőzve, szintén munkában volt. Mintha mindketten megmeredtek volt, úgy maradtak állva látásomra es kiáltásomra. Én pedig ismételtén kurjantoltam:

— Az engedélyvel!

Grédi néném összecsapta a kezét, még nálmnal is hatalmasabban kurjantotta:

— Éljen a király!

Katiczám pedig haloványan dült a lépcső oszlopfához; mert épp a padról igyekezett leléle. Én hozzarohantam es addig csókoltattam, hogy mintegy Magdolna sírásra fakadt, vállamra hajtotta a fejét. Én pedig öbe kaptam es úgy vittem le a lépcsőre, miközben nagynéném felvidulva ug-randozott, kiáltozott körülöttünk:

— Éljen a király! Éljen a miniszter!

Még ehhez fogható övendezést nem ért a világ. Még a bőrkötés öreg kovács Ruppert szomszéd is ajtótt hozzánk.

— Ejnye, henye, no mi történt kedves szomszédasszony?

Nagy csipő vasat lóbált a kezében. Szemét-száját eltátotta. Csak magam tudtam szólani:

Megérkezett a miniszteri engedélyvel, most már hazasodhatunk!

— Hat így vagyunk! Hm! Most már értem . . . Most mir érték mindent es az öreg Ruppert kovács is derűlten öngtetett.

Majd az öreg szomszéd után még más szomszédok is gyűtek be a nyitott ajtón, mint például Smutcz Anna, Vagner, a csász, Grosz szomszéd es mindig többen szomszédok, szomszédasszonyok; már megtelt a szoba kíváncsiakkal, miközben én okosat gondoltam es a társaságnak felolvas-tam — szövege szerint — az engedély-velet. Ámuldozva hallgatták, végezetül pedig az én Katiczám ismét pityergőre fogta annál inkább trefalkozott a nagynéném.

— Nos, látod Józsi; ez a miniszter még csak a legderekkabb ember az egész világon . . .

— Vajha csak itt volna, úgy megcsókoltatnám; de bizony meghívók még a lakodalomra is. Ő kegyelmét ültetnék a főhelyre, no természetesen Goulden ural egygyütt.

Minekutána a szomszédasszony távozott, hogy az örömlirt tovább adják a faluban, én pedig előkezdtém a szerelmeskedést Katiczámmal, minthacsak a régi szerelmi fogadásaimat hiában vallottam volna. Majd ismét Katiczámmal moodattam el azt a sok ezerszer elmondott edes vallomást, hogy mindig csak engemet szeretett egyedül; ugyannyira hogy — hol pityeregünk, hol kacagtunk, de a csókba sem fáradtunk el. Így tartott ez az edes öröm napáldozatáig. Nagynéném a konyhakörül sürgölődött, de egyre hallatszott a vidám duruzsolása:

Ez osztán a jó király! Majd elérzékenyülve sóhajtotta: Ó, ha az én szegény jó Franczom a földre vissza térhetne, micsoda boldog volna. Ó! ó! Ez osztán a jó király!

(Folyt. köv.)

Gyógyszertár-tulajdonos változás.

Trstyánszky Károly Koronához címzett bősörményi gyógyszerárát Harsanyi Lajos gyógyszerész, volt h. dorogi gyógytár-tulajdonos örökáron megvette s február 26-án már át is vette.

Egyleti tornaverseny.

A Debreczeni Torna és Kerékpáros Egyesület jövő vasárnap márczius 9-én d. u. 5 órakor a Péterba-utca 76 sz. alatti tornacsarnokban házi versenyt rendez a következő számokkal: 1. Felvonulás. 2. Buzogánygyakorlatok. 3. A nőcsapat felvonulása s szabadgyakorlatok. 4. Szaktornaszat csoportokban. 5. A nőcsapat füzergyakorlatok. 6. Versenyek: a) súlyemelés 28 kgr. golyósbottal b) nyújtás, c) akorlát, d) magasugrás. Minden versenyben egy ezüst és egy bronzérem a díj. 7. Játék. 8. Győztesek megnevezése, elvonulás. Verseny után este 7 órakor közös vacsora etlap szerint az „Angol Királynő” fehér termében, ahol a győztesek átveszik díjaikat. Eddigi versenyt az egybet díjtalanul rendezte Most azon ban ezen versenyen mersékelt beletpi díjat fog szedni, és pedig nem tagoktól 1 koronát tagoktól 40 fillért, a karzatra menektől szintén 40 fillért. A versenybíró bizottság a következő tagokból fog állani: Dobieczy Sandor, Dr. Kenézy Gyula, Laszgalner Kálmán, Tóth Mihály, Horvay Róbert. — Minthogy e házi jellegű versenyre külön meghívok nem mentek szét a választmány ezuton hívja fel a tagok, a társjegyletek és érdeklődők figyelmet, s keri őket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg egyrészt azert, mert a nőcsapat első szereplése különös érdekességet fog nyújtani, másrészt pedig a Sportter mielőbbi befejezést is előmozdítandó. A vacsorára vendégeket is szívesen lát a választmány. — A Sportterén külföldben serényen folyik a munka. De a készülő „Sportter” igen nagyáldozatokat követel. A választmány elhatározta, ha a folyó heten a labdázó pálya elegyengetése befejeződik s a jövő heten, ha meg alakul a csapat, megkezdődik a fociballjáték. A választmány nevében Laszgalner Kálmán ügyvivő elnök, Horvay Róbert titkar.

Adomány.

A debreczeni siketnéma intézet alapja javára újban szívesek voltak adakozni: egy minden adakozásban résztvenni szokott asztaltársaság 10 koronát, a mit már elszámolatommal együtt a városi tanácshoz terjesztettem, s egy magát megnevezni nem akaró emberbarát 1 koronát, ez utóbbi adományt a remélhetőleg még ezután befolyó adományokkal együtt juttatom rendeltetési helyére. Olah Károly tanácsnok.

A Korona Takaré- és Hitelszövetkezet

1902. évi január hó 1-én megajította a 2-ik évtársulatát. Ezen új évtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac utca 6. szám alatt helyisegeben eszközölhetők. Minden törzsbetét után hetenként 1 korona fizetendő. Az intézet előnyei: törzsbetétei 6 százalékos jövedelmeznek, kötelező hetibefizetésekkel előmozdítja a takarékoságot és hogy minden törzsbetét után 200-260 korona kölcsön igényelhető. Kölcsönök adatnak, kezesség mellett betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre. Az első évtársulatba beiratkozott 742 tag, heti 3572 korona befizetéssel. A befizetett tőke 163048 korona. A szövetkezetbe ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül lehet belépni.

Czigánybál a Koronában.

Márczius hó 4-én, szerdán a „Korona” című táncsteremben és összes helyisegeiben nagyszabású fényes cigánybált rendez Kiss Gyula zenekar vezető. Belépő-díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Vége viradatkor. Felülfizetéseket a közreműködő zenekar részére köszönettel vesszünk.

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Kedden 124. „A” Katalin.
Szerdán 125. „B” Katalin.
Csütörtökön 126. „C” A sasok, bohózat 3 felvonásban.
Pénteken 127. „A” A zsába, bohózat 3 felvonásban.
Szombaton 128. „B” A nevezetes kastély, vígjáték 3 felv.
Vasárnap délután 3 órakor félhelyárakkal Svihákok, operette 3 felv. Este 7 és fél órakor bérletszűnetben A két pisztoly. eredeti népszínmű dalokkal és tánczszal 3 szakaszban.

Katalin.

Tegnap este zsufolt színház előtt dr. Bély Izor és Fehér Jenő nagy operettjét, Katalint adták. Az operetről, az előadásról lapunk holnapi számában emlékezünk meg részletesen.

Árulás Rákóczy sirja ellen.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Debreczeni Dalegyet” 1898. évi konstantinápolyi kirándulásából kifolyólag vita támadt azon indító okok felett, melyek a dalegyetet Rákóczy és Guyon sirjának megkoszoruzásában akadályozták.

A dalegyetnek nem vagyok tagja, sőt a dalárdisták egynemelyikevel is csak tavóli összeköttetésben állok s így mint indifferens egyen tisztán csakis hazafias szempontból merlegelven a történeteket, teljesen partatlanul ítélekhetem e dologban.

Ugy az e tárgyban négy év előtt megjelent helyi közlemények, valamint a mostani pro és contra nyilatkozatok átolvasása után közvetlen benyomásaim a következők:

Nézetem szerint ezen kérdés elbírálásánál az, hogy a „Debreczeni Dalegyet” kiránduló tagjainak az egyet közgyűlése, vagy választmánya által volt e megkoszoruzásra vonatkozólag megbízás adva, tekintetbe nem jöhet.

A legnagyobb város fiai ott jártak Rákóczy s Guyon sirjainál és akár volt rá meghatalmazásuk, akár nem, koszorúik letetele által minden esetre le kellett volna kegyeletük adóját róni.

Ily hazafias cselekedet gyakorlásához külön rendelet nem kell, ily dologban minden melléktekintetnek háttérbe kell szorulnia s azért itt csupán csak az merlegelendő, hogy az egyletnek volt-e hát módja arra, hogy a koszoruzást megtegye?

Egyik oldalon határozottan állítják, hogy igenis volt, míg a másik részen ezt tagadják s ismételt hangzattal, hogy nagyjaink síremlékei meg nem koszoruzásának egyik legfőbb oka az, hogy Konstantinápolyban, — minthogy a törökök halottjainak

sirjaira nem szoktak koszorut tenni — koszorut egyáltalán nem lehet kapni, azután meg azzal is mentegetődznek, hogy koszorut venni nem is volt idejük.

Hát ha a koszorúkat halottjaink iránti kegyeletünk kifejezésére használnók csak s Konstantinápoly tiszta török város volna, akkor némi fentartással talán el lehetne hinni ezt az állítást; de mert a koszu szűz más rendeltetési célokat is szolgál s mert Konstantinápoly lakosságának igen nagy hányadát keresztények képezik: az egész mentegetődzésen a faldoklónak szalmaszál utáni kapaszkodása látszik meg, aki a feje felett átesapott hullámok alatt azt sem tudja már, hogy mit cselekszik.

Mert azt csak nem lehet komolyan állítani, hogy Konstantinápolyban nem lehet koszorut kapni? Hát az ott élő sok ezer keresztény ember vajjon hol szerzi be koszu szűz szükségletét? Talán Debreczenben? Hiszen azt csak nem hiszi el senki sem, hogy a görög-örmény kalmárszellem élelmessége épp a koszu szűz keresettel szemben maradna cserben?

És ugyanilyen tarthatatlan az a kifogás is, hogy koszu szűz vásárlásra idő nem jutott.

Ha hosszú oz-onnát végig élvezni, ha leveleket irkálni volt idő, akkor ily kegyeletes célra is kellett volna időt szentelni.

Azután meg úgy tudjuk, hogy a kirándulók több napig tartózkodtak Konstantinápolyban. Ez idő alatt a mulasztottakat talán csak lehetett volna pótolni?

De ha elfogadjuk is azt a mentseget, hogy koszu szűz venni nem volt idő s koszu szűz akár ilynemű üzletek hiánya, akár ezek nagy távolsága miatt, akár más okból nem szerezhettek, ott levő szent sirjaink megkoszoruzásának még sem lett volna szabad elmaradni, mert Törökországban, a rózsák hazájában mindig lehet virágot kapni s hirtelenében vett néhány szál virágból sajátkezüleg fonott koszu szűz, vagy esokor, a mar kézen vitt szalaggal szintén megtette volna a szolgálatot.

De mert a koszu szűznek ezt a nemét sem alkalmazták, ebből az látszik, hogy itt a jó szándék hiányzott; mert ha lett volna akarat, akkor tudták volna is módját ejteni annak, hogy a koszu szűz, s bár kezdetlegas módon is, megtörténjék.

E vitában igen nagy horderejű, hogy a síremlékek megkoszoruzásának megtörténte a hirlapokban is közölve lett.

Mert a ki a koszu szűzást tény gyanánt írta meg a lapoknak, az az ország színe előtt tudva valótlan mondott s hogy ezt megkoczkasztatta, nagy szükségét érezhette annak, hogy a haza közönségével elhitesse azt, a mi nem történt meg, de a merészségével tulajdonképp önönmagát ítélte el, mert hisz ez által bebizonyította, hogy maga is elannyira hazafias kötelességnek tartotta a kegyelet adójának e leróvasát, hogy amidőn ez — egyik hazafias érzelmű dalárdistának többszöri sürgetése daczára — elmaradt, képes volt nyilvánosan valótlan mondani s valótlan tényekkel dicsekedni.

Az egész dolog tisztán áll, mint a napfény. A hirlapokban közölt híresztelésevel a dalegyet vezetősége tanbizonyoságot adott arról, hogy Rákóczy és Guyon síremlékeinek megkoszoruzását kötelességének tartotta, míg kiadott emlékirataival azt is be igazolta, hogy koszorut venni volt ideje.

Másfelől meg kétségtelen az, hogy Konstantinápolyban koszorut, virágot bár mikor lehet szerezni.

Ha tehát Debreczen város fiai Rákóczy és Guyon sirjaira még sem tettek koszorut,

827 E
95501
827 E

ennek más oka nem lehetett, minthogy vezetőik ezt nem akarták.

Hogy miért nem akarták, arról számoljanak be azoknak, akiknek tetteikért felelősséggel tartoznak, arról számoljanak be Debreczen város közönségének, mely ez ügyben, nevezetesen a koszoruzás elmaradásának tényében, valamint az e miatt felszólallo daltársukkal szemben tanusított eljárásban oly véle nényt alkotott magának, mely a dalegylet vezetőségére egyáltalán nem kedvező.

Qu.

Egy amerikai magyar ujság hirei.

(A „Magyarok Csillaga“ ujságból.)

A tengerentúlról, ismét meghozta a hűséges posta szerkesztőségünkbe, a Kováts Kálmán mononghelavölgyi róm. kath. plebanos által hazafias, magyar szellemben szellemben szerkesztett amerikai magyar ujságot, a „Magyarok Csillagát.“ Az amerikai magyar ujság irányezikében: „Az aczél kiralyes a magyar politika“, — Schwabb Károly amerikai aczélkirálynak budapesti látogatásával, az amerikai aczélkirálynak fontos kijelentéseivel foglalkozik „az önálló vánterület“ illetőleg es mellett.

A „Hungarians Star“ fejtegetvén az aczél kiraly kijelentéseinek eme fontosságát, kifejti, hogy mihelyt Magyarország visszanyeri gazdasági önállóságát és itthon is talál munkát, keresetet a nép, megszűnik az Amerikába való kivándorlás is. Az önálló vánterület kérdése tehát nemcsak anyagi boldogulás kérdése Magyarországra; de nemzet fentartó népszaporodási kérdése is.

A „Magyarok Csillaga“ foglalkozik a magyar ifjuság gyönyörű és önértetes mozgalmával is. Midőn a magyar ifjuság most kiakarja tépetni az örök szegényfoltot a magyar történelem lapjairól.

„Hej Rákóczi! Hej Beresényi!“ ezim alatt közölt második cikkelyben dicsőíti az amerikai ujság ezen m zgalmat, de azon szomoruhitének ad kifejezést, hogy az uralkodó part hiperlojalitása azt lehetetlenné teszi. Továbbá — helyesen — úgy itéli, hogy „nemzeti ebredésre és önbecsérzeire mutat a magyar ifjuság azon mozgalmá, hogy a magyar szabadságharczok legideálisabb alakját, Rákóczi Ferenczet meggyalázni akaró törvényt törölje ki a nemzet a magyar törvények tárából.“

Ezután lángoló szeretettel festi a nagy bujdosó Rákóczi Ferencz ragyogó alakját örök erdemeit, a kit a kunyhók lakói örökbanatban sirattak, az urak pedig az osztrák zsoldjába szegődve — kiátkoztak . . . (Vaj, hát a „mai urak“ nem-e inkább növelik még majd korcs gyavasággal és szolgálalkúséggal a gyalázatot? Szerk.)

Aztán szóról-szóra közli a törvényt és a hazafias czikk végét sikerülten a következőkben fejezi be:

„Kossuth is számüzve volt; de őt nem a nemzet számüzte, hanem az osztrák önkényuralom. S neki legalább halála után meghozta a nemzet az elégtételt; mert hamvainak szülőházájában adott örök, édes pihenést. De Rákóczi hamvai még most is Törökország földjén pihennek. (Es e sirt még a sínál megfordult debreczeni németly nagy dalárdista vezetők sem merték még csak koszoruzni sem. Szerk.) Hát nem szegény ez minden magyarra?!“

Ugyancsak a „Magyarok Csillaga“ jelel, hogy megalakult Mc Keesporton a

Magyar Közművelődési Egylet. Első ily czímen Amerikában. Az egyletnek az alapszabály „2-dik“ szakaszában ez foglaltatik:

„Az egylet czélja társas egyletbe vonni a környék magyarságát, sőt mindazon bel- és külföldi idegen nyelvűeket, nem és valláskülömbőség nélkül, kik magyarul tudnak vagy magyarul tanulnak és egyáltalán akik a magyar nemzettel rokonszenveznek. E társas egylet feladata a magyarok és magyar honosokkal szemben az ó-hazához való hazafias érzés és ragaszkodás ápolása; a külföldiekkel szemben Magyarország geográfiai, történelmi és politikai megismeretése s ezáltal Magyarország és népe iránt a rokonszenv és becsülés felkeltése és amennyiben lehetséges, a magyar irodalom, művészet és kultura megismeretése folytán a magyar nyelv elsajátítása.“

Czélja végre, hogy az Amerikában végleg megtelepülni akaró magyar honfitársakból törvényt ismerő és tiszt elő jeles állampolgárokat neveljen.“

Az e szakaszban körül irt czélokot egyleti helyiség nyitásával (mely könyvtárral, hirdlapokkal, társasjáték és művészeti eszközökkel van ellátva) akarja elérni, hol ildomos társalgás olvasás, felolvasás, művészi előadások, zene és ismeretek terjesztése által igyekeznek hatni a lelki nemesülésre és műveltség előmozdítására, valamiként a honszeretet és hazafias lelkiesedés fokozására stb. Vasárnap esténként felolvasásokat vagy koncerteket rendeznek és minden hónapban egyszer színi előadást. Már az idén is megünneplik márczius 15-dikét nagyobb szabásu nemzeti emlékűnnep rendezésével.

Az amerikai angol napi sajtó is dicséri ezt a mozgalmat. Érdekes megemlíteni, hogy az amerikai első „Magyar Közművelődési Egylet“ választott elnöke — Sima Ferencz.

Végül ideiktatjuk az amerikai magyar lap társnak „A szerelmes néger“ címről írott cikkét, mely lapunk olvasónóit is érdekli.

Derék, szép szál néger legény állított be a mult pénteken délután Kováts Kálmán plebánoshoz, akinek mindene előtt azt hozta tudomásul, hogy ő 96 akér föld birtokosa, vagyis hogy ő farmer, azután meg, hogy vallására nézve római kathoikus, de ezenkívül még néger fajtát is szeretné megtagadni, egybe pedig magyarrá lenni. Nagyon szép felelt reá a plebánus, de hát miért akar ő éppen magyar lenni, mikor magyarul egy szót sem tud. „Azért, volt a válasz, mert nősilni akarok és a magyar templomban szeretnék megesküdni. Hát ezen könnyű segíteni, mondta a plebános. De nem épen!, hangzott a válasz, mert hát azzal nem vagyok még tisztában, vajjon a magyar nő, akit feleségül szeretnék elvenni, eljönne e hozzám, ha magyar nem lennék . . . Kitűnt végre, hogy a szerelmes néger abban a hitben volt, hogy a nemzeti-séget épugy meg lehet tagadni, miként a vallást; s mert ő egy nagyon is szép magyar nőt szemelt ki magának, hát ennek a kedvéért még a nemzetisége megtagadásába is bele akart menni; s mikor megtudta, hogy kívánsága lehetetlen, oly szomorú arccal tavozott, mintha csakugyan savanyu uborkába harapott volna bele; pedig mindössze is arról győződött meg, hogy a magyarok közé nem elég csak kívánczolni bejutni, de arra születni is kell. . . ! S Istenem! mégis hányan tagadják meg itt csupa nagyralátásból azt a magyar hazát, amelynek népe közé ez a jó fiu oly őszinte szívevel szeretne tartozni. A néger által feleségül kiszemelt szép magyar nőt sokan ismerik, a nevét tehát azért nem irtuk ki sem neki, sem pedig kérőjének.

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordított a: ifjabb Möricz Pál.

Midőn a nagynénéiek házához érkeztem, kopogtatás nélkül nyitottam be az ajtón, jóelőre kiáltván:

— Itt az engedélylevél!

Grédi néném, fapapucsban, épp a konyhát söprögette. Katiczám, nekigyürkőzve, szintén munkában volt. Mintha mindketten megmeredtek volt, úgy maradtak állva látásomra és kiáltásomra. Én pedig ismételtelen kurjantottam:

— Az engedélylevél!

Grédi néném összecsapta a kezét, még nálmoal is hatalmasabban kurjantotta:

— Éljen a király!

Katiczám pedig haloványan dült a lépéső oszlopfához; mert épp a padról igyekezett lelelé. Én hozzonantam és addig esókolgattam, hogy mintegy Magdolna sírásra fakadt, vállamra hajtotta a fejét. Én pedig ölbe kaptam és úgy vittem le a lépésőn, miközben nagyném felvidulva ug-randozott, kiáltozott körülöttünk:

— Éljen a király! Éljen a miniszter!

Még ehhez fogható örvendezést nem ért a világ. Még a borkötös öreg kovács Ruppert szomszéd is átjött hozzánk.

— Ejnye, heyyje, no mi történt kedves szomszédasszony?

Nagy esipő vasat lóbált a kezében. Szemét-száját eltátotta. Csak magam tudtam szólani:

Megérkezett a miniszteri engedélylevél, most már hazasodhatunk!

— Hat így vagyunk! Hm! Most már értem . . . Most mir érték miandit és az öreg Ruppert kovács is derűten öngött.

Majd az öreg szomszéd után még mas szomszédok is gyűtek be a nyitott ajtón, mint például Smutez Anna, Vagner, a csösz, Grosz szomszéd és mindig többen szomszédok, szomszédasszonyok; már megtelt a szoba kívánsiakkal, miközben én okosat gondoltam és a társaságnak felolvas-tam — szövege szerint — az engedély-velet. Ámuldozva hallgatták, végezetül pedig az én Katiczám ismét pityergőre fogta annál inkább tréfálkozott a nagynémem.

— Nos, látod Józsi: ez a miniszter mégis csak a legderékabb ember az egész világon . . .

— Vajha csak itt volna, úgy megcsókolgatnám; de bizony meghívók még a lakodalomra is. Ő kegyelmét ültetnék a főhelyre, no természetesen Goulden ural egygyütt.

Minekutána a szomszédasszony távozott, hogy az örömhirt tovább adják a faluban, én pedig előkezdtam a szerelmeskedést Katiczámmal, minthacsak a régi szerelmi fogadásaimat hiaban vallottam volna. Majd ismét Katiczámmal mondtam el azt a sok ezerszer elmondott édes vallomást, hogy mindig csak engemet szeretett egyedül; ugyanígyra hogy — hol pityeregtünk, hol kacagtunk, de a csókba sem faradtunk el. Így tartott ez az édes öröm napáldozatáig. Nagynémem a konyhakörül sürgölődött, de egyre hallatszott a vidám duruzsolása:

Ez osztán a jó kiraly! Majd elérkezé-nyülve sóhajtotta: Ó, ha az én szegény jó Franczom a földre vissza térhetne, micsoda boldog volna. . . Ó! Ó! Ez osztán a jó kiraly!

(Folyt. köv.)

Nyilttér.**Menyasszongi és lakodalmi**

selyemszövetek, elérhetetlen választékban, éppúgy a legújabb fehér, fekete és színes selyemszövetek mindenféle minőségben. Csakis elsőrendű gyártmányok a legolcsóbb nagybani áron, úgy méterszámra, mint egyes ruhákhoz szükséges mennyiségben, vám és bérmentesen házhoz szállítva. Elismerő levelek ezerszámmal. Schweitzba 25 fill. levélbélyeg kell. (3)

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweiz.)

kir. udv. szállítók.

2 frtért ölenként kaphatók 160 öles

házhelyek

a Csapó-utca végén, részletfizetésre. Felvilágosítás nyerhető: **Fejér Ferencz** ügyvéd irodájában a város bérházában.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 4 fillér.

Tölgyfa szőlőkarók

kapható 4, 5, 6, 7 suk hosszú **Hegedüs Emil** tűzfakaraktárban. Lakása Arany Janos u. 16.

Ház és udvar május

1 től kezdve kiadó a Hatvan-u. 43 sz. a gyümölcs piaczon. Értekezhetni Csengeri Ignac lizstraktárban.

Ha pénzre van szüksége tessék egész bizalommal megkeresni Rácz Béla bank. biz. irodáját ahol kölesönök betáplázásra III. helyre is esetleg személy hitelre, földbirtokosok ház és szőlőtulajdonosok, valamint 1600 kor. felül fixfizetéssel bíró hivatalnokok részére a legjobban és gyorsan kieszközöltetnek. Többféle tartozásokat egy helyre convertál. Töketörlesztéses kölesönök minden száz korona után földbirtokra 50 évre tőke és kamatban felévenként 2 kor. 35 fl. és 30 évre 3 kor. 30 fl. fizetendő. Bővebbet: Debreczen, Hunyadi-u. 19. (volt Kisvárad, vasut utca.)

28 hold ujtöld tanyával szoboszlói országút mellett eladó, Vörösmarty-u. 5.

Füszeres tanuló ki már 2 évig volt üzletben, ajánkozik. Megkeresések Dobó Sándor tanítóhoz H.-Böszörménybe kéretnek.

Megvételre keresek jó karban levő kovács műhely felszerelést. Czim Stuhlberger V.-Péres.

Bérházakra vidéki városokban hol megyei székhely, törvénytörvény van, előnyös **törlesztéses kölesönök** 30-50 év közti időtartamra nyújtatnak. **Háztulajdonosok** közöljék mielőbb ezimöket, ház értékét, bérjövendelmét, betáblázott terhet e címre: **„Vidéki bérházak rendezése”** Postrestant Budapest. 55 szamu postahivatal.

Eladó ház Debreczenben a Hatvan utca elején piac-hoz közel eső 8. sz. — 415 négyszögöl területű házastelek kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Hódy Belánéval Egyház-tér 17. Debreczenben.

Kiadó a főpiacon 4 szoba, előszoba, konyha, pincze, mosókonyha stb. nagy kényelemmel ellátott uri lakás máj. 1-től. Ugyanott egy bolthelyiség kiadó. Értekezhetni **Banunkel H. és fia** czegnél.

Jó karban levő, csinos

teljes **kávéházi berendezés** jutányosan eladó. **Bolthelyiség** az Iparbank udvarban május 1-től kiadó. Felvilágosítást ad a Debreczeni Ipar és Keresk. Bank ügyvezetője.

Eladó sestakerti nyaraló.

A sestakertben a legszebb pormentes és özondus helyen 4 szobás urilakás hozzávalóval, kitünő vízü kuttal, mindenféle termő gyümölcsfával 25—30 hekt. évi börtterméssel s kedvező fizetési feltételekkel eladó. Értekezhetni Kossuth-u. 12 sz. a házmesternél.

Mérlegképes

könyvelőt keres a Bethlen-u. 23 sz. ház egészben esetleg lakasrészekenként.

Kiadó a Bethlen-u. 23 sz. házban péknek, kész kemencével, asztalosnak, lakatosnak alkalmas helyiségek lakásokkal.

Kiadó a Bethlen-u. 23 sz. házban péknek, kész kemencével, asztalosnak, lakatosnak alkalmas helyiségek lakásokkal.

Kiadó a Bethlen-u. 23 sz. házban péknek, kész kemencével, asztalosnak, lakatosnak alkalmas helyiségek lakásokkal.

Kiadó a Bethlen-u. 23 sz. házban péknek, kész kemencével, asztalosnak, lakatosnak alkalmas helyiségek lakásokkal.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerterében, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Szőlő oltvány eladó Dobi Sándornál, H. Nádudvaron.

Kiadó Rákóczi-utca 60 sz. ház aug 1-től, mely áll 6 szobából, egy felső konyha, 4 pincze szoba, jó ivóvíz, fasszín és kerttel, értekezhetni lehet ugyanott 62 sz. háztulajdonossal.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni kereskedő ifjak társulatánál f. é. május 1 én egy

eljárói állás

jön üresedésbe.

Ezen állás 432 kor. évi fizetés, szabad lakás, fűtés, világítás és pénzbeszedési jutalékból álló javadalmazással jár.

Négyszáz korona óvadék felett rendelkező pályázók sajátkezűleg irt ajánlataikat f. évi márczius 15-ig a társulat alelnökénél Bárdos Géza urnál (közgazdasági bank) a délelőtti órákban nyujtsák be.

Az elnökség.

Rosenthal Dániel

gőzmalmában őrlés:

Buza, rozs és kétszeres, ingyen rostálva, piltlélteve vagy simára őrlve **legjutányosabb árban.**

Árpa és tengeri darálás 50 fl. mmként. Legjobb minőségű kétszeres és szitált buza lisztek, tengeri. árpa, dara, korpa eladás a malomban, hol kicsinyben is a legolcsóbb árakat számítanak.

Díjmentesen üzemben tartva van az olajmalom az őrlő közönségnek.

A Gazda és Kertészkedő közönség

szíves figyelmébe ajánlom új üzlethelyiségben **Kossuth-utca 7.** ujonnan felszerelt és tetemesen meg bővített

Magkereskedésemet

Nagy raktár mindennemű gazdasági magvakban, mint arankamentes francia, olasz és magyar luczerna, quedinburgi répamagvak, takarmány fűmagvak, pazsit magvak, konyhakerti és virágmagvak.

Teljesen friss 1901. évi termés. 1902. évi vetésre szánva.

Kontsek Géza

magkereskedésében.

Debreczen, Kossuth utca 7.

13371/16908 - 1901.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát tevő és a Vágóhid mellett fekvő Baik Szilágyi-féle majorsági föld az **1902. é. márczius 5-én d. e. 9 órakor** a városháza nagytanácsstermében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe kiadják. Árverelniszándekezők a feltételeket a városi számvévőségnel a hivatalos órák alatt megtekinthetik és az árveréshez tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy értékpapirban az árverelő bizottság kezéhez letenni.

Debreczen, 1902. febr. 6.

A városi tanács.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

82761
22201
33121